

Vergaderjaar 2001–2002

27 834

Criminaliteitsbeheersing

Nr. 17

¹ Samenstelling:

Leden: Swildens-Rozendaal (PvdA), voorzitter, Van de Camp (CDA), Biesheuvel (CDA), Scheltema-de Nie (D66), Zijlstra (PvdA), Apostolou (PvdA), Middel (PvdA), Van Heemst (PvdA), Dittrich (D66), ondervoorzitter, Rabbae (GroenLinks), Van Oven (PvdA), Kamp (VVD), Rouvoet (ChristenUnie), O. P. G. Vos (VVD), Passtoors (VVD), Van Wijmen (CDA), De Wit (SP), Ross-van Dorp (CDA), Niederer (VVD), Nicolai (VVD), Halsema (GroenLinks) Weekers (VVD), Van der Staaij (SGP), Wijn (CDA).

Plv. leden: Wagenaar (PvdA), Balkenende (CDA), Çörüz (CDA), Van Vliet (D66), Duijkers (PvdA), Kuijper (PvdA), Albayrak (PvdA), Barth (PvdA), Hoekema (D66), Karimi (GroenLinks), Santi (PvdA), Luchtenveld (VVD), Slob (ChristenUnie), Van den Doel (VVD), Rijpstra (VVD), Rietkerk (CDA), Marijnissen (SP), Buijs (CDA), Van Baalen (VVD), Van Blerck-Woordman (VVD), De Vries (VVD), Van Walssem (D66), De Pater-van der Meer (CDA), Arib (PvdA).

² Samenstelling:

Leden: Te Veldhuis (VVD), ondervoorzitter, De Cloe (PvdA), voorzitter, Van den Berg (SGP), Van de Camp (CDA), Scheltema-de Nie (D66), Van der Hoeven (CDA), Van Heemst (PvdA), Noorman-den Uyl (PvdA), Hoekema (D66), Rijpstra (VVD), O. P. G. Vos (VVD), Rehwinkel (PvdA), Wagenaar (PvdA), Luchtenveld (VVD), Duijkers (PvdA), Verburg (CDA), Rietkerk (CDA), Halsema (GroenLinks), Kant (SP), Balemans (VVD), De Swart (VVD), De Pater-van der Meer (CDA), Slob (ChristenUnie), Pitstra (GroenLinks), Horn (PvdA).

Plv. leden: Van Beek (VVD), Zijlstra (PvdA), Ravestein (D66), Van Wijmen (CDA), Bakker (D66), Balkenende (CDA), Barth (PvdA), Gortzak (PvdA), Dittrich (D66), Cherribi (VVD), Van den Doel (VVD), Van Oven (PvdA), Apostolou (PvdA), Cornielje (VVD), Belinfante (PvdA), Mosterd (CDA), Th. A. M. Meijer (CDA), Van Gent (GroenLinks), Poppe (SP), Van Splunter (VVD), Nicolai (VVD), Wijn (CDA), Rouvoet (ChristenUnie), Rabbae (GroenLinks), Kuijper (PvdA).

VERSLAG VAN EEN ALGEMEEN OVERLEG

Vastgesteld 3 april 2002

De vaste commissies voor Justitie¹ en voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties² hebben op 13 maart 2002 overleg gevoerd met minister Korthals van Justitie en minister De Vries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over:

- **de brief d.d. 19 februari 2002 inzake een reactie op een zestal moties, ingediend tijdens de behandeling van de nota Criminaliteitsbeheersing (27 834, nr. 14);**
 - **de brief van de minister van Justitie van 13 maart 2002 naar aanleiding van de vraag van de heer Dittrich van 12 maart over de publicatie Stille septs van het OM (27 834, nr. 15).**
- Van dit overleg brengen de commissies bijgaand beknopt verslag uit.

Vragen en opmerkingen uit de commissies

De heer **Van Oven** (PvdA) waardeert het nog steeds dat de nota Criminaliteitsbeheersing is uitgebracht en dat daarin zowel de tekortkomingen als de ambities zijn vermeld. Op basis van die ambities is een en ander in gang gezet. Hoe moeilijk dat in de praktijk werkt, wordt geïllustreerd door het bolletjesdossier. Ingevolge externe invloeden moest justitie een extra prestatie leveren. Tijdens de behandeling van de nota in oktober 2001 is vanuit de Kamer verwoord dat een aantal ambities krachtiger zouden moeten worden ingevuld. Ter ondersteuning daarvan is een aantal moties ingediend. De heer Van Oven beperkt zich tot de moties op de stukken nrs. 5 en 6, die hij heeft ingediend.

De motie op stuk nr. 5 had betrekking op de 770 000 misdrijven waarvan in 1999 aangifte is gedaan en die niet in behandeling zijn genomen, omdat er volgens de politieambtenaren geen opsporingsindicaties waren. Voor de overige 330 000 aangiftes bestonden die indicaties wel, toch bleven er 80 000 op de politieplank liggen in verband met capaciteitsgebrek. Als deze trend zich heeft doorgezet, zou er inmiddels sprake moeten zijn van ruim 2 miljoen aangiftes van kansloze zaken plus 240 000 zaken die niet zijn behandeld hoewel er wel opsporingsindicaties waren. In de motie werd gevraagd om over de jaren 1999 en 2000 na te gaan welk percentage van de niet-behandelde zaken nog een redelijke opsporingskans biedt en aan te geven welke inspanningen verricht zullen worden om die zaken alsnog op te helderen. In de brief van 19 februari (stuk nr. 14) wordt

wederom vermeld dat zo'n 70% van alle aangiftes onvoldoende aanknopingspunten biedt om tot opheldering te komen. Is dit percentage het resultaat van de door de minister van Justitie beloofde nadere check of is het ontleend aan de nota? Als het laatste het geval is, is het de vraag of wel zonder meer kan worden aangenomen dat dit percentage ook geldt voor 2000.

De bewindslieden melden dat wordt gewerkt aan uitbreiding van de politie, het openbaar ministerie (OM) en de andere ketenonderdelen en dat het niet in de rede ligt veel capaciteit te onttrekken aan het proces van het verwerken van de huidige stroom van aangiftes om oudere aangiftes te onderzoeken, tenzij het OM daarvoor bijzondere redenen heeft. Als wordt gewerkt aan een inhaalslag, moet men zich natuurlijk niet in de eerste plaats richten op oude zaken. Geldt dat niet-onderzoeken voor alle voor 1 januari 2002 op de plank gelegde aangiftes? Als het OM bijzondere redenen heeft oudere zaken te onderzoeken, kan het dan ook beschikken over een zoekmethode die dat mogelijk maakt? Kan ervan worden uitgegaan dat vanaf 1 januari 2002 in alle zaken met voldoende aanknopingspunten wordt vervolgd? Zo niet, wanneer zal dat dan wel het geval zijn? De heer Van Oven gaat ervan uit dat de 23 000 stille sepots, waarvan de heer Van Tulder van het Wetenschappelijk onderzoek- en documentatiecentrum (WODC) repte in het Tijdschrift voor de Politie, behoren tot de eerdergenoemde 770 000 zaken.

Naar aanleiding van de wens van de Kamer om de indieners van niet-behandelde aangiftes tenminste een afloopbericht te sturen, wordt bekeken in hoeverre zulke afloopberichten al worden verstrekt. Voor het zomerreces zal de Kamer meer duidelijkheid krijgen van de bewindslieden. Waarom moet het zo lang duren? Als het geen algemene gedragslijn is bij de politie (in samenspraak met justitie) om het mensen te melden dat er niets met hun aangifte gebeurt, kan er toch wel een oekaze uitgaan van het OM dat afloopberichten moeten worden verstuurd? De burger die aangifte doet van een misdrijf met opsporingsaanwijzingen moet ervan uit mogen gaan dat de politie daar iets mee doet. De praktijk van dit moment is evenwel anders, zoals onder andere blijkt uit het geval in Amsterdam waar niets is gebeurd met de aangifte van een mevrouw die met een pistool was bedreigd door jongetjes die zij eerder had gezien en kon beschrijven, en die door een bewakingscamera waren geregistreerd. Dat gold ook voor de aangifte van de diefstal van een snorfiets in Oegstgeest waarover door de leden Van Oven en Van Heemst schriftelijke vragen zijn gesteld. De bewindslieden hebben zich in hun antwoord gedistantieerd van het gedrag van de politie in dezen. Het vertrouwen van de burger in politie en justitie wordt ondergraven indien, zoals in deze gevallen, aangiftes terzijde worden gelegd hoewel er duidelijke opsporingsaanwijzingen zijn.

De heer Van Oven wenst een strakker tijdpad voor het inlopen van de achterstand en wenst bepaald te zien wie in de praktijk de regie voert. Volgens de theorie is dat het OM. Er zitten wel parketsecretarissen op de politiebureaus, maar maken de hoofdofficieren van justitie of hun plaatsvervangers afspraken met de korpschefs over wat er met aangiftes moet gebeuren? Zo ja, hebben die afspraken ook betrekking op de kwaliteit en de kwantiteit van de zaken die al of niet moeten worden opgespoord? Vindt regelmatig bijstelling van afspraken plaats?

Er worden in stuk nr. 14 onderzoeken vermeld en aangekondigd naar het functioneren van de recherche. Had niet op basis van eerdere onderzoeken naar het functioneren van de recherche de koers bijgesteld kunnen zijn? De heer Van Oven noemt in dit verband met name het rapport Bedrijfskundig onderzoek recherche (BOR).

In de motie op stuk nr. 6 hebben zijn medeondertekenaars en hij de regering gevraagd te onderzoeken hoe eind 2003 de gemiddelde doorlooptijd tot vijf maanden kan worden teruggebracht en of en, zo ja, hoe de inzet van meer rechter-plaatsvervangers daaraan zou kunnen bijdragen. De

heer Dittrich heeft inmiddels gepleit voor 1000 extra rechters in vier jaar. Als dat te verwezenlijken was bij de bestaande opleidingscapaciteit van de rechterlijke macht, zou de heer Van Oven ervoor zijn, maar hij veronderstelt dat het inzetten van 800 rechter-plaatsvervangers een beter uitvoerbare oplossing is. Volgens stuk nr. 14 wordt medio dit jaar het resultaat verwacht van het onderzoek van het WODC naar realistische doorlooptijden voor nader te definiëren categorieën van zaken indien capaciteitsgebrek geen probleem zou zijn. Inmiddels had er toch meer duidelijkheid kunnen zijn over die nader te definiëren categorieën van zaken? Het moet volgens de heer Van Oven gaan om doorsnee zaken, zaken die voor de politierechter kunnen worden gebracht. Is het niet absoluut noodzakelijk dat dit onderzoek voor de komende kabinetsformatie klaar is? Kan het onderzoek derhalve worden versneld?

Uit de mededeling in het stuk dat over de inzet van rechter-plaatsvervangers overleg wordt gevoerd met de Raad voor de rechtspraak en dat de Kamer daarover zo snel mogelijk na het zomerreces zal worden geïnformeerd, blijkt een gebrek aan gevoel voor urgentie. Bij deze tijdsplanning gaat er weer een jaar verloren. Is inmiddels nagegaan hoeveel rechter-plaatsvervangers op korte termijn zouden kunnen worden geworven? Is al nagedacht over hun beloning? Is gezien hoeveel plaatsvervangers door de verschillende gerechten zouden kunnen worden opgenomen? Voor de zomer van 2001 heeft de minister van Justitie een delta-plan voor de rechterlijke macht afgewezen. In november heeft de heer Van Oven rechter-plaatsvervangers voorgesteld. Waarom is er nog geen delta-plan voor die plaatsvervangers? Waarom worden die nog niet geworven? VNO-NCW heeft aangeboden mee te denken op dit terrein.

Uit stuk nr. 14 blijkt dat er op dit moment veel wordt onderzocht. Er is wel veel in gang gezet, maar niet duidelijk is of dat genoeg is om te bereiken dat een aangifte daadwerkelijk wordt behandeld. De heer Van Oven is van mening dat de regering voortvarender te werk dient te gaan. Als de ministers niet in staat zijn in deze kwesties met concrete voorstellen te komen, dan zal er in ieder geval voorafgaande aan de formatie voldoende duidelijkheid moeten zijn om bij de formatie spijkers met koppen te kunnen slaan.

De heer **Nicolaï** (VVD) kwalificeert de nota Criminaliteitsbeheersing als een moedig en ambitieus plan, zij het niet ambitieus genoeg wat de nieuwe en andersoortige maatregelen inzake de uitvoering betreft. Vandaar dat er destijds een handvol moties is ingediend door of mede namens zijn fractie. De concrete benadering van die moties stelt blijkens stuk nr. 14 teleur.

Al eerder is geconstateerd dat bijna de helft van alle criminaliteit is toe te schrijven aan nog geen 10 000 mensen en dat de aanpak veel meer daarop moet worden gericht. Drie jaar geleden heeft de VVD-fractie in een motie gevraagd om dit beter in kaart te brengen. Bij de begrotingsbehandeling toen heeft de fractie in het bijzonder aandacht gevraagd voor recidive bij TBS. De VVD-fractie heeft een halfjaar geleden een plan van aanpak van recidive uitgebracht met 22 maatregelen. De minister van Justitie en de minister voor politie hebben dat zorgvuldig behandeld in het kader van de nota Criminaliteitsbeheersing. Onvoldoende duidelijk is of de daarbij ingediende motie (stuk nr. 7) om recidive als algemene strafverzwaringgrond in het Wetboek van Strafrecht op te nemen, wordt uitgevoerd. De heer Nicolaï heeft in deze motie een motiveringsplicht voor de rechter opgenomen: mocht de rechter bij recidive niet tot strafverzwaring overgaan, dan moet hij motiveren waarom hij dat niet doet. De heer Nicolaï hoopt dat het kabinet ook dat onderdeel van de motie uitvoert.

In de motie op stuk nr. 12 zijn 7 van de 22 maatregelen van het plan van aanpak opgenomen. De strafrechtelijke opvang veelplegers, een van de zijns inziens interessantste van die 22 maatregelen, is er niet in opge-

nomen, omdat de PvdA-fractie een soort heropvoedingsdetentie te ver vond gaan en dan tegen de motie zou stemmen, wat zij overigens toch heeft gedaan. Desondanks is de motie aangenomen, zij het met één stem verschil. Dat door de heer Melkert vervolgens punten inzake maatregelen ten aanzien van veelplegers naar voren zijn gebracht waarin de VVD-fractie zich herkende, acht de heer Nicolaï belangrijker, omdat daaruit blijkt dat er een grotere meerderheid voor dit soort plannen is dan uit de stemming over de motie bleek. Dat zou een extra grond voor het kabinet zijn om zich er meer voor in te zetten dan uit stuk nr. 14 kan worden afgeleid. In deze tijd, voorafgaande aan de Tweede-Kamerverkiezingen, is er sprake van een race om de VVD te verstoten van haar eerste plek als crimefighter. Het kabinet moet dan ook de kansen op dit soort terreinen grijpen en het ijzer smeden nu het heet is. Dat, zoals de heer Balkenende volgens de pers heeft gezegd, de VVD-fractie niet instemt met een door de CDA-fractie voorgestane andere zienswijze op privacy in het kader van (jeugd)criminaliteit, is onjuist. De motie waarom het ging, was namelijk mede ingediend namens de VVD-fractie die er uiteraard ook voor heeft gestemd.

De heer Nicolaï vraagt de bewindslieden om de concrete toezegging dat het kabinet de zeven maatregelen van de motie gaat invoeren. Het heeft overigens inmiddels wel Hartslag gesteund, wat ook in de motie is verzocht.

In de motie wordt gevraagd algemene veelplegerij in vijf jaar met een kwart terug te dringen en TBS-recidive met de helft. De heer Nicolaï meent dat dit kan en vindt het getuigen van gebrek aan ambitie dat het kabinet die percentages te ambitieus en onhaalbaar acht. Blijkens cijfers van de minister van Justitie vervalt een op de vijf TBS-veroordeelde zedendelinquenten in herhaling. Dat is een volstrekt onacceptabel hoog percentage. Dat zou toch tenminste moeten kunnen worden gehalveerd, ook al is 10% nog heel erg veel. Niet de minister, maar de rechter beslist tot ontslag uit de TBS-kliniek, maar door middel van de genoemde voorstellen zou kunnen worden bevorderd dat rechters minder snel besluiten tot dat ontslag. Er is trouwens ook onvoldoende uitvoering gegeven aan de nog veel oudere motie-Kalsbeek/Nicolaï over de langere proeftijd na TBS. Zo'n langere proeftijd kan de recidive ook doen verminderen.

De nota Criminaliteitsbeheersing is in kwalitatieve zin niet ambitieus genoeg op het terrein van de uitvoering. De Kamer heeft in de motie op stuk nr. 9 een voorstel gedaan voor het verbeteren van de aangiftes en de aanpak daarvan. Dat correspondeert met het twaalfpuntenplan dat de fracties van VVD en PvdA hebben opgesteld, omdat de minister van BZK het daarvoor te druk zei te hebben. De minister heeft er laconiek op gereageerd. De politieaanpak van de afhandeling van aangiftes is in de praktijk volstrekt onvoldoende. Op spreekbeurten in het land hoort de heer Nicolaï van gemiddeld twee mensen dat zij een aangifte met duidelijke opsporingskansen hebben gedaan, maar dat daarmee niets is gebeurd en dat zij ook niet hebben gehoord waarom niet. Veel van de voorbeelden die men hoort, zijn terug te voeren op gebrek aan efficiëntie bij de politie en niet op een te groot werkaanbod. Dat is heel ernstig, maar de minister van BZK beperkt zich tot de mededeling dat de politie niet alles kan en dat de politiek maar moet aangeven waaraan de politie minder moet doen om meer aandacht te kunnen geven aan aangiftes. De huidige gang van zaken demotiveert mensen om aangifte te doen van een misdrijf.

Die inefficiëntie is mede terug te voeren op de jarenlange achterstand die bij de politie op informatiseringsgebied bestaat. Al vier jaar is algemeen erkend dat er sprake is van grote problemen met informatie-uitwisseling bij de politie, nog los van cultuurverschillen en territoriumproblemen. De heer Nicolaï hoopt van de minister van BZK, die verantwoordelijk is voor de politie, te vernemen wat hij daaraan gaat doen en hoe hij uitvoering gaat geven aan de in de motie voorgestelde zeven maatregelen. Uit

's ministers woorden zal meer urgentie moeten spreken dan uit wat over de motie staat in stuk nr. 14.

Mevrouw **Scheltema-de Nie** (D66) is van oordeel dat moties die door de Kamer zijn aanvaard, in principe moeten worden uitgevoerd. Zij onderschrijft dan ook de opmerkingen over de noodzaak van een betere en snellere uitvoering van de besproken moties.

De heer Dittrich heeft gisteren om een brief gevraagd naar aanleiding van de publicatie «Stille sepots van het OM» van de heer Van Tulder in het Tijdschrift voor de Politie. Die brief is heden ontvangen. In stuk nr. 14 wordt gesteld dat het belangrijk is dat aangiftes worden geregistreerd en sepots ook, maar volgens de heer Van Tulder gebeurt dat niet. In de brief van heden wordt gesteld dat de door de heer Van Tulder genoemde 23 000 stille sepots vallen onder de al genoemde 770 000 sepots. Hoe kan het kabinet dat weten als die zaken niet geregistreerd zijn?

In de motie van de heer Dittrich op stuk nr. 9 wordt gevraagd om het introduceren van een elektronisch aangiftevolgsysteem. In stuk nr. 14 wordt gesteld dat voor de elektronische aangiftes nog de nodige technische en juridische hobbels moeten worden genomen. Dat moge waar zijn, de noodzaak tot invoering ervan is er niet minder om. Mensen moeten nu soms uren wachten voordat hun aangifte wordt opgenomen of kunnen geen aangifte doen omdat het politiebureau alleen op kantoor tijden open is. Het kabinet lijkt het belang van dit systeem wel in te zien, maar doet er kennelijk weinig aan. Hoever zijn de bewindslieden gevorderd met het slechten van die hobbels?

Het liefst zou mevrouw Scheltema zien dat er zo snel mogelijk veel meer rechters bijkomen en dat er opleidingsruimte voor wordt vrijgemaakt, maar zolang dat niet gaat, zal moeten worden geprobeerd rechterplaatsvervangers te werven. Zij hoopt dat die dan later gewoon rechter worden.

Ook al heeft hij in de actuele politieke situatie geen behoefte aan een elkaar overschreeuwen en verbieden op het terrein van de veiligheid, de heer **Van de Camp** (CDA) kan er niet omheen, te zeggen dat niet verdergegaan kan worden in de geest van stuk nr. 14, een kabbelbrief volgens hem. Zijns inziens gaat het niet aan een dergelijke brief te sturen na het notaoverleg op 29 oktober waarin de urgentie van maatregelen op dit terrein met name door de regeringsfracties naar voren is gebracht. Het duurt veel te lang voordat de moties zullen zijn uitgevoerd, terwijl eenieder bekend is met de vele problemen in het kader van criminaliteitsbestrijding. Het is zeer wel mogelijk dat er het nodige is bereikt ter verbetering van het objectief veiligheidsgevoel, maar met het subjectief veiligheidsgevoel is er nog het een en ander mis. Het maatschappelijk debat gaat een uiterst gevaarlijke kant uit.

De heer Van de Camp vindt dat er te veel onderzoek wordt aangekondigd, terwijl op 29 oktober door de minister van Justitie is gezegd dat de nota zo laat was, omdat eerst moest worden onderzocht wat er allemaal aan de hand was.

De heer Van de Camp neemt aan dat dit dossier niet valt onder de successen van Paars 2 die volgens de minister-president meer moeten worden uitgedragen.

De motie op stuk nr. 5 wordt gewoon niet uitgevoerd. In stuk nr. 14 staat dat de uitvoering van de motie afhankelijk is van de mate waarin de noodzakelijke investeringen worden gerealiseerd. Hoe staat het daarmee?

De heer Van de Camp heeft het idee dat de ministers zich in deze brief twee keer achter het OM verschuilen. Natuurlijk heeft het OM een taak bij de prioritering van de vervolging, maar dat de vervolging als zodanig effectiever, omvangrijker en sneller moet worden, is een verantwoordelijkheid van beide ministers. Hij sluit zich dan ook aan bij de vragen van de heren Van Oven en Nicolaï over de uitvoering van deze motie.

De minister van Justitie heeft bij de begrotingsbehandeling toegezegd over het sepotbeleid contact te zullen opnemen met de minister van BZK. Wat heeft dat overleg opgeleverd?

Wordt, zoals in de motie op stuk nr. 12 wordt gevraagd, recidive een concrete VBTB-doelstelling? De bewindslieden stellen dat ernaar zal worden gestreefd om dat bij de doelstellingen te betrekken. In deze tijd moet hom of kuit worden gegeven. Evenals de heer Nicolaï wil de heer Van de Camp weten wat er gebeurt met de diverse andere elementen van de motie die belangrijk zijn ter voorkoming van recidive. Daarover staat niets in stuk nr. 14.

Hij gaat vervolgens in op de brief van heden. In de brief wordt er gerept van «zaken die weggefilterd worden». Wegfilteren is taalvervuiling, want wat er precies wordt weggefilterd is niet duidelijk. De minister van Justitie wil geen aparte registratie, omdat dat dubbel werk is. De heer Van de Camp zou dat aangetoond willen zien, zodat helder is wat er met de stille septs gebeurt.

In het kader van de criminaliteitsbestrijding vraagt hij in welk stadium van behandeling zich het visiedocument bevindt van Van Riesen, getiteld «Misdaad laat zich tegenhouden».

Ervan uitgaande dat er overdrachtdossiers op de ministeries worden voorbereid, wil de heer Van de Camp weten op welke wijze wordt ingestoken op de brief van de korpsbeheerders aan de lijsttrekkers waarin vrij duidelijk wordt aangegeven op welke punten er het een en ander schort. Naar aanleiding van een krantenartikel over het niet kunnen formeren van bepaalde onderzoeksgroepen, vraagt hij hoe het mogelijk is dat er grote verhalen in de kranten komen over wat de politie allemaal niet kan, terwijl beide bewindslieden de Kamer er voortdurend van proberen te overtuigen dat het goed gaat met de politie.

Tegenover de vele klachten inzake aangiftes, stelt de heer Van de Camp tot slot zijn eigen positieve ervaring. Een administratieve kracht heeft keurig zijn aangifte van de diefstal van zijn fiets opgenomen en hij heeft ook nog een voortgangsbericht ontvangen.

Antwoord van de bewindslieden

De **minister van Justitie** merkt op dat hij met zijn collega van BZK in de nota Criminaliteitsbeheersing een beeld van de strafrechtelijke handhaving heeft gegeven dat op een aantal punten gunstig is. Men kan zich in Nederland gelukkig prijzen met een in het algemeen kwalitatief hoog niveau van rechtsverzorging, hoewel er natuurlijk nog wensen zijn zoals ten aanzien van de kwaliteit van de recherche en de aanpak van de recidive. In de nota is geconstateerd dat er forse investeringen nodig zijn in de kwantiteit van de strafrechtelijke handhaving om de tekortkomingen ervan op te heffen. Voor de periode 2002–2006 zijn die investeringen geraamd op 1,8 mld gulden. Die harde boodschap van het kabinet is door de Kamer krachtig en unaniem onderschreven. Ook in de samenleving lijken de analyse en diagnose van de nota breed te worden ondersteund. De korpsbeheerders en korpschefs hebben nog onlangs ervan blijk gegeven de nota krachtig te ondersteunen.

Wie achterstanden wil wegwerken, stelt daarvoor zo scherp mogelijke termijnen. De bewindslieden menen een ambitieuze nota te hebben geschreven. Door die ambitie en hun openhartigheid hebben zij zich kwetsbaar opgesteld, terwijl zij tevens realistisch wilden blijven. Vandaar dat zij zich geen doelen en termijnen hebben gesteld waarvan zij van tevoren wisten dat die onhaalbaar waren. Zij zijn uitgegaan van wat volgens hen het maximaal haalbare is. Hiermee is ten principale antwoord gegeven op een aantal door de Kamer aangenomen moties. In stuk nr. 14 hebben de bewindslieden hun standpunt weergegeven. Op een aantal punten verschillen zij met de Kamer van mening, maar niet over de doelen als zodanig. Er bestaat eenstemmigheid over de noodzaak de

verborgen wachtlijsten in de opsporing weg te werken, de doorlooptijden van strafzaken te verkorten en de recidive van hardnekkige veelplegers krachtiger aan te pakken. De inzet bij het opstellen van de nota was juist het verbeteren van de overheidsprestatie op deze punten. Deze boodschap, neergelegd in de nota, is ingeslagen als een bom. Kamer en kabinet verschillen van mening over de haalbaarheid van de gestelde doelen in termen van termijnen waarbinnen een en ander gerealiseerd moet worden en over de hardheid waarmee een bepaald streefniveau kan worden vastgesteld. De discussie gaat derhalve over de vraag of datgene wat in de moties van het kabinet wordt gevraagd realiseerbaar is. De minister memoreert dat het kabinet met de nota de koers heeft uitgezet voor de komende vijf jaar. Met de arbeidstijdverlenging bij de politie zijn per direct circa 1500 fte's verkregen. Met de gelden die voor 2002 ter beschikking zijn gesteld voor OM en ZM is de capaciteit uitgebreid om de extra prestaties van de agenten direct te kunnen verwerken. Samen met de partners in de keten wordt hard gewerkt om in concrete plannen van aanpak en concrete resultaten gestalte te geven aan alle voornemens in de nota. Het volgende kabinet zal dan ook meteen van wal kunnen steken. Bij de begrotingsbrief 2003 is de uitvoering van enkele claims uit de nota vervroegd. Het gaat om het vervroegd in opleiding nemen van 1000 fte's politieagenten en het creëren van 800 nieuwe cellen. Het kabinet doet dus al het mogelijke en niet te weinig.

Uiteraard had de politie in de genoemde voorbeelden met duidelijke opsporingsindicaties handelend moeten optreden. Het kabinet blijft een juiste aanpak stimuleren. Daartoe is versterking van de politie nodig. Er heeft geen nieuwe inventarisatie plaatsgevonden van de percentages kansrijke en niet-kansrijke zaken. In de nota Criminaliteitsbeheersing is aangegeven dat de vermelde percentages grove inschattingen zijn. Een meer fijnmazige telling zou een fors beslag op de politiecapaciteit leggen en zou ten koste gaan van het lopende opsporingsonderzoek. Het streven van het kabinet is erop gericht het proces van casescreening bij de politie inzichtelijk te maken, opdat aan de hand van deze gegevens met de Kamer kan worden gedebatteerd over de stand van zaken van de criminaliteitsbestrijding in Nederland. Er wordt naar gestreefd dat vanaf 2006 alle zaken met een opsporingsindicatie daadwerkelijk zullen worden afgedaan, zodat er geen sprake meer is van zaken die op de plank liggen. Ervan uitgaande dat het aantal aangiftes in de loop der jaren ongeveer gelijk is gebleven en dat er een bepaalde politiecapaciteit was, is berekend dat er in 1999 ongeveer 80 000 niet-behandelde aangiftes met opsporingsindicatie zijn geweest. Omdat de gegevens over 2000 en 2001 nog niet volledig voorhanden waren en er geen reden is om te denken dat er van een ander aantal sprake zou zijn, zijn er nog geen steekproeven uitgevoerd. Bovendien vindt het kabinet dat alle energie moet worden gericht op daadwerkelijke opsporing in zaken met een opsporingsindicatie. In de periode 2002–2006 zal steekproefsgewijs worden nagegaan of de aannames uit 1999 nog gelden. In die zin zal de motie van de heer Van Oven op stuk nr. 5 worden uitgevoerd.

Natuurlijk worden alle aangiftes opgenomen in een proces-verbaal en daarmee bij de politie geregistreerd; niet bij het openbaar ministerie. Bij de 770 000 gevallen gaat het om kansloze zaken die dus niet aan het OM worden doorgegeven. In de 23 000 gevallen die de heer Van Tulder noemt, gaat ook om zaken die kansloos zijn, bijvoorbeeld omdat er geen sprake is van een strafbaar feit of omdat een strafbaar feit niet bewijsbaar is. Die zaken vallen onder die 770 000. Het is de minister niet bekend of wordt geregistreerd waarom zo'n zaak kansloos is. In het verleden werd door de politie zelf beoordeeld welke zaken zouden worden doorgezonden naar het openbaar ministerie. Dat leidde ertoe dat het openbaar ministerie nogal eens zaken voorgelegd kreeg waarmee het niets kon beginnen. Vandaar dat met medeweten van de Kamer is besloten om zogenaamde HOP'pers (hulpofficieren/parketsecretarissen) de selectie te laten over-

nemen. De genoemde 23 000 zaken zijn niet doorgezonden naar het openbaar ministerie en niet apart geregistreerd. De hulpofficieren bekijken of het openbaar ministerie iets kan beginnen met een zaak. Zo niet, dan onderzoekt de politie de zaak nader. Het komt voor dat een zaak waarmee het OM volgens de hulpofficier niets kan beginnen, na nader onderzoek door de politie alsnog wordt doorgestuurd, omdat nadere gegevens daartoe aanleiding geven.

Over het verloop van zaken die bij het openbaar ministerie liggen, worden de slachtoffers geïnformeerd.

Het is de bedoeling dat in 2006 het tekort in de opsporingscapaciteit via forse investeringen is weggewerkt en dat al die 80 000 zaken worden bekeken. Uiteraard worden allerlei gegevens geregistreerd op het moment dat het slachtoffer aangifte doet bij de politie. Voorzover die registratie het toelaat, kunnen oude zaken worden teruggevonden, maar het terugzoeken is extra lastig als er geen verdachte is. Desgevraagd zegt de minister dat in het zogenaamde driehoeksoverleg prioriteiten worden gesteld en dat die worden vermeld in de gesprekken tussen de officieren van justitie en de recherche. Dat moet leiden tot dezelfde prioriteitsstelling bij de politie. Hij veronderstelt dat er in een beperkt aantal gevallen sprake is van casescreening. Zijns inziens moet men ervan uitgaan dat de politie zelf weet wat zij moet doen met het grootste deel van de gevallen en dat zij dat ook goed doet.

De minister heeft Raad voor de rechtspraak gevraagd te komen met meer rechter-plaatsvervangers. De raad, die in hoge mate onafhankelijk is, staat hier positief tegenover, maar heeft erop gewezen dat het aantrekken van rechter-plaatsvervangers geen afbreuk mag doen aan de kwaliteit van de rechtspraak. De minister zal de Raad voor de rechtspraak vragen naar de stand van zaken in dezen en de Kamer vervolgens daarover informeren. Bij het WODC-onderzoek naar de doorlooptijden gaat het om de veel voorkomende soorten delicten, dus ook en met name om de doorsnee delicten. De bewindsman zal het WODC aansporen om voorafgaand aan het officiële onderzoeksrapport een eerste conceptrapport over te leggen waarmee rekening kan worden gehouden bij de kabinetsformatie en het regeerakkoord. Het WODC voert dit omvangrijke onderzoek overigens niet zelf uit. Het is enkele maanden geleden gestart.

Ingaande op de motie van de heer Nicolai op stuk nr. 12 stelt de minister de noodzaak te onderschrijven van de daarin gevraagde goede informatie. Inmiddels heeft de reclassering het cliëntvolgsysteem ingevoerd. Vervolgens zal worden aangepakt de aansluiting van reclasseringsinformatie op de informatie van het gevangeniswezen. De informatie-uitwisseling tussen het strafrechtelijke jeugdcircuit en het volwassenenstrafrechtscircuit zal op korte termijn worden verbeterd. Het CJIB zal daarbij een belangrijke rol vervullen als informatiemakelaar. Het project Hartslag in Heerlen wordt inderdaad al door de bewindsman ondersteund. De commissie die de verschillende opties van de herinvoering van de voorwaardelijke veroordeling onderzoekt, zal in april aanstaande rapport aan hem uitbrengen. Dat zal de Kamer worden toegezonden. Gelet op de substantiële kosten die herinvoering van de regeling inzake voorwaardelijke invrijheidstelling (VI-regeling) met zich brengt, zal een definitief kabinetsstandpunt pas in de volgende kabinetsperiode kunnen worden bepaald.

De minister deelt mede uitvoering te zullen geven aan de in de motie gevraagde invoering van een verplicht risico-assessment bij het opleggen of beëindigen van TBS. Hij heeft bij de behandeling van het wetsvoorstel Strafrechtelijke opvang voor verslaafden (SOV) met name in de Eerste Kamer gezegd de evaluatie van de uitvoering van de wet te willen afwachten, alvorens te besluiten over eventuele uitbreiding van het aantal SOV-plaatsen. Het gaat goed met de SOV, maar er zijn nog veel SOV-plaatsen ongebruikt. In reactie op de vraag waarom niet meer wordt ingezet op andersoortige modaliteiten met een SOV-achtig karakter, antwoordt de bewindsman dat er sprake is van een enorme uitbreiding

van individuele trajectbegeleiding, met name voor moeilijke jongeren. Een onderdeel van het uitgezette beleid is uitbreiding van de SOV naar andere categorieën. Omdat de SOV-maatregel behoorlijk ingrijpend is, moest worden afgewacht of de rechterlijke macht die maatregel wel zou opleggen. De evaluatie van de wet wordt versneld om te kunnen vaststellen of de maatregel conform de verwachting functioneert en moet worden uitgebreid naar andere categorieën.

Ook zal, zoals in de motie wordt gevraagd, meer accent worden gelegd op de begeleidingstaak en de controlerende taak van de reclassering. Wat de gevraagde verlenging van de maximale proeftijd betreft, verwijst de minister naar de nieuwe VI-regeling, waarover binnenkort een rapport beschikbaar komt. Periodiek zal worden bezien of het reclasserings-toezicht moet worden voortgezet. Hij concludeert dat hij datgene wat in de motie-Nicolai wordt gevraagd voldoende in praktijk brengt.

In stuk nr. 14 wordt vermeld dat onderzoek wordt gedaan naar de wijze waarop uitvoering kan worden gegeven aan de motie op stuk nr. 7 over recidive als strafverzwarringsgrond. De minister wil binnen enkele maanden met een plan op dat stuk komen.

Naar aanleiding van de klacht dat het veel te lang duurt voordat de moties zullen zijn uitgevoerd, wijst hij erop dat voor de uitvoering van de moties mensen en middelen nodig zijn. Ten tijde van de kabinetsformatie zullen die middelen beschikbaar moeten worden gesteld. Er is voor 2002 al 250 mln beschikbaar om te beginnen met de uitvoering van de nota Criminaliteitsbeheersing.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is gehoord de discussie tot de conclusie gekomen dat het verstandig is om een overzicht te maken van wat er allemaal op verschillende terreinen binnen het politieapparaat gebeurt. Het is de moeite waard om de vele activiteiten van de politie in perspectief aan de orde te stellen. Hij zal de Kamer dit overzicht doen toekomen, voorafgaand aan het overleg over andere politieonderwerpen dat is gepland voor 9 april. De boodschap in de nota is hard, maar moet wel ter tafel komen en gehoord worden. Als er problemen zijn, moeten die op tafel worden gelegd en niet worden verstopt, wat helaas veel te lang wel is gebeurd. Het gaat om dossiers die een ongelooflijk lange levensduur hebben. In de politiek wordt dat niet altijd interessant gevonden als gespreksonderwerp. Er verstrijken soms vele jaren tussen het moment waarop men begint iets vorm te geven en het moment waarop de vormgeving is afgerond. Bij zijn aantreden als minister van BZK heeft de bewindsman geconstateerd dat er tussen 1985 en 1998 veel te weinig is gedaan om het politieapparaat op peil te houden. Dit geldt ook voor justitie en voor andere overheidsonderdelen. Het is zijns inziens de taak van bewindslieden om altijd alle problemen onder ogen te zien die er op een gegeven moment zijn en om daarmee open om te gaan.

In de twee jaar dat hij zich met de politie bezighoudt, is er op het ministerie gewerkt aan een paradigmaverandering die essentieel zou kunnen zijn voor verdere verbetering van de capaciteit van de politie. Waar de minister van oordeel is dat degene die systeemverantwoordelijkheid draagt, wie dat ook is, in staat moet zijn een oordeel te hebben over de kwaliteit van de prestaties van het systeem, heeft hij de afgelopen jaren «meten en weten»-systemen geïntroduceerd die in de toekomst zullen leiden tot prestatiebekostiging. Het is zijns inziens belangrijk dat prestaties van de korpsen kunnen worden vergeleken en dat daarin op landelijk niveau inzicht bestaat. Er is een decentraal systeem, omdat dit in de ogen van de rijksoverheid tot een betere politie leidt. Dat moet waargemaakt worden, ook op centraal niveau. Vandaar dat hij zich samen met zijn collega van Justitie heeft ingespannen om te bereiken dat ook op landelijk niveau prestaties worden geleverd die minstens zo goed zijn als die van een nationaal politiekorps zouden zijn. Bij het concern Nederlandse politie

is de afgelopen jaren sprake van een forse accentverschuiving. Een hoofdprobleem is het gebrek aan voldoende menskracht. De minister gaat graag met dit dossier de verkiezingen in, omdat dit kabinet het eerste is sinds 1985 dat uit dat gebrek aan menskracht drastische consequenties heeft getrokken. Het heeft ervoor gezorgd dat bij het aanbreken van de zomer de omvang van de politie met netto 10 à 11% zal zijn uitgebreid. Hij spreekt de hoop uit dat ook de komende jaren maximaal gebruik zal worden gemaakt van de politieopleidingscapaciteit, zodat de capaciteit van de Nederlandse politie over een jaar of acht met 20 à 25% zal kunnen zijn uitgebreid. Dat zou geen geringe prestatie zijn, maar de minister vertrouwt erop dat alle partijen die verantwoordelijkheid kunnen en willen dragen zich daarvoor zullen inzetten.

Al leidt het tot negatieve verhalen in de krant, het is goed dat de politie zichzelf aan een kritische blik onderwerpt en vaststelt wat er niet deugt, zodat daar iets aan kan worden gedaan.

De afgelopen jaren is er veel gedaan om de achterstand op ICT-gebied in te halen. Daartoe is de Regieraad ICT Politie ingesteld, zijn coöperaties opgericht, waarvoor nog een betere rechtsvorm wordt gezocht, en zijn afspraken gemaakt over gegevensuitwisseling en de informatiehuishouding. De heer Kohnstamm leidt dit traject met veel ambitie en de korpsen gaan er ook voor, maar het is logisch dat dit niet van de ene op de andere dag tot geweldige prestaties leidt.

De minister is het ermee eens dat gestreefd moet worden naar de mogelijkheid van elektronische aangifte, maar meent dat dit complexer is dan velen denken. De elektronische aangifte moet ook het document opleveren op grond waarvan in de hele verdere keten goed kan worden geprocedeerd. Dat vergt het stellen van kwalitatieve eisen die waterdicht blijken te zijn bij een strafrechtelijke follow-up van het dossier. In Flevoland en Midden-Gelderland kan men aangifteformulieren downloaden, invullen en naar de politie mailen. Die stuurt het uitgeprinte formulier dan terug voor een handtekening, omdat er nog problemen zijn met de elektronische handtekening. In Rotterdam-Rijnmond en Haaglanden worden er binnenkort ook experimenten mee gestart. In Noord-Holland-Noord is overigens een proef gedaan met een elektronische handtekening. Het beste uit die experimenten zal moeten leiden tot de nationale standaard. In back-offices moet er nog veel gebeuren voordat een sluitend systeem kan worden ingevoerd. De Coöperatie informatiehuishouding politie is bezig met een plan van aanpak voor een landelijk project elektronische aangifte. Dat zal vermoedelijk binnen niet al te lange tijd gestalte krijgen, maar de bewindsman durft daarvoor geen datum te noemen.

Heel wat korpsen hebben voorzieningen voor het doen van aangifte op afspraak. Nagegaan moet worden of er landelijke normen voor moeten worden opgesteld. Als de elektronica dat binnenkort mogelijk maakt, zal er 24 uur per dag aangifte kunnen worden gedaan. Bovendien zijn er politiebureaus die dag en nacht open zijn. Er zijn pilots over de mogelijkheid om op andere plaatsen dan politiebureaus aangifte te doen, bijvoorbeeld bij Halt-bureaus. De minister is ervoor het elektronische traject zo snel mogelijk te ontwikkelen, omdat alle andere mogelijkheden die worden ontwikkeld menskracht vergen die aan het eigenlijke werk moet worden onttrokken.

Veel mensen krijgen wel degelijk bericht over de voortgang van hun zaak. Dat geldt in ieder geval voor de meeste zaken die zijn doorgestuurd naar het OM, maar ook voor zaken waarbij er onvoldoende bewijs is om tot vervolging over te gaan en zaken die vanwege gebrek aan opsporingscapaciteit niet worden behandeld. Het WODC doet op het ogenblik onderzoek in dezen om de huidige gang van zaken in beeld te krijgen en dus te bepalen hoe in de toekomst de communicatie moet worden geregeld met degene die aangifte doet. Aangezien de minister verwacht dat dit een zeer grote inspanning zal vergen, terwijl het urgent is om zoveel mogelijk menskracht te gebruiken voor de criminaliteitsbestrijding, wil hij weten

hoe die communicatie zo efficiënt mogelijk kan worden geregeld opdat er zo min mogelijk capaciteit wordt onttrokken aan het opsporingswerk. Het zou zijns inziens overigens normaal moeten zijn dat mensen die de moeite nemen om aangifte te doen, niet al te lang daarna horen wat ermee gebeurt, ook als moet worden gemeld dat politie en OM er niets mee kunnen. Men moet weten dat aangiftes serieus genomen worden, maar ook dat prioriteiten moeten worden gesteld. De ervaring van de heer Van de Camp toont aan dat men binnen de politie inmiddels zover is dat men niet-opsporingsambtenaren aantrekt om aangiftes op te nemen, een wenselijke ontwikkeling.

De minister wijst erop dat vele van de in de krant genoemde zaken in de praktijk vaak net iets gecompliceerder in elkaar zaten dan in de krant stond. Dat neemt niet weg dat in de aangeduide gevallen ten onrechte een reactie achterwege is gebleven aan degene die aangifte deed of een onvoldoende reactie is gegeven.

Samen met zijn collega van Justitie heeft hij afgesproken het in het kader van het zogenaamde crimestopperproject mogelijk te maken dat mensen anoniem mededeling doen van criminaliteit. De pilot zal in september starten. Dit is een hele stap in Nederland, waar het uitvoeren van normale burgerplichten nogal eens wordt gezien als klikken. De minister is van mening dat mensen betrokkenheid moeten hebben bij wat zij in de samenleving zien en dat zij, liefst met naam en toenaam, maar desnoods anoniem, de verantwoordelijke autoriteiten ervan op de hoogte moeten stellen wanneer er iets gebeurt wat niet deugt. Dat is geen klikken, maar getuigt van burgerzin.

Nadere gedachtewisseling

De heer **Van Oven** (PvdA) beaamt dat het de verdienste van beide bewindslieden is dat zij in de nota Criminaliteitsbeheersing de feiten op tafel hebben gelegd en een gigantische operatie in gang hebben gezet ter verbetering. Hij trekt een vergelijking met het veranderen van de koers van een mammoettanker wat veel inspanning en tijd kost.

Het blijft belangrijk dat uit de geregistreerde cijfers kan worden opgemaakt wat de koers is en dat die dan eventueel kan worden bijgesteld. Het blijft de heer Van Oven verontrusten dat de 80 000 zaken niet worden onderscheiden van de 770 000 zaken. Het openbaar ministerie heeft inzicht nodig voor de prioriteitstelling, maar moet dan ook weten hoeveel zaken er niet voor behandeling in aanmerking komen en hoeveel wel. De laatste zaken moeten als het ware uit de kast kunnen worden gehaald als daar tijd voor is. Graag zou hij zien dat dit werd bevorderd. Ook acht hij een overzicht gewenst van de percentages zuiver technische sepots, inhoudelijke sepots, al of niet via de HOP'pers, en sepots wegens het ontbreken van strafbare feiten.

De vraag naar de daadwerkelijke regie van het openbaar ministerie over de recherche is nog onvolledig beantwoord. Ook hier is sprake van een soort bouwproces net als het geval was bij de relatie tussen openbaar ministerie en rechtbank. De daartussen gesloten convenanten worden overigens nog niet allemaal nagekomen. Het openbaar ministerie heeft natuurlijk ook handvatten nodig om de regie over de recherche daadwerkelijk te kunnen voeren.

Het is de bedoeling, op de lange termijn alle in beginsel voor afhandeling in aanmerking komende zaken daadwerkelijk af te handelen. Kunnen er voor het zover is in dit dossier voor de korte termijn extra inspanningen worden verricht, vergelijkbaar met die van het bolletjesslikkers/Schipholtraject? Die extra inspanningen worden vaag aangeduid in stuk nr. 14, maar niet nader ingevuld. Met name wat de rechter-plaatsvervangers betreft, zou er meer duidelijkheid kunnen worden gegeven. In de eerste plaats zou die inzet capaciteitsverlichtend kunnen werken en in de tweede plaats zouden er mensen uit de samenleving bij die afhandeling

van zaken worden betrokken. De heer Van Oven vraagt de minister van Justitie te bevorderen dat de Raad voor de rechtspraak ingaat op het aanbod van VNO-NCW.

Tot slot zegt de heer Van Oven blij te zijn met de mededeling van de minister van BZK over de afloopberichten. Beiden zijn het eens over de noodzaak van behoorlijke voorlichting van de burger.

De heer **Nicolaï** (VVD) heeft uit de antwoorden afgeleid dat de moties op bepaalde onderdelen worden uitgevoerd; iets wat hij op grond van stuk nr. 14 betwijfelde. Vanuit de Kamer is niet gesteld dat het kabinet te weinig heeft gedaan, maar is gevraagd of er ook andersoortige dingen kunnen worden gedaan en of er in de uitvoering niet te weinig naar is gestreefd om op kortere termijn meer winst te boeken.

Het allerbelangrijkste is dat de minister van Justitie de ambitie heeft, alle aanvragen met aanknopingspunten te doen behandelen, al is het absoluut onbevredigend dat dit nog zo lang zal duren, maar dat is een gevolg van de enorme achterstand die op het terrein van de criminaliteitsbeheersing is opgelopen.

De heer Nicolaï heeft tot zijn genoegen begrepen dat de motie op stuk nr. 7 gewoon zal worden uitgevoerd, nadat is onderzocht hoe dat moet.

Enkele van de in de motie op stuk nr. 12 genoemde maatregelen zullen worden uitgevoerd. De eerste twee voorgestelde maatregelen over informatie-uitwisseling tussen alle partners in de strafketen zullen worden uitgevoerd waar dit praktisch mogelijk is. De minister van Justitie heeft nog niet gemeld hoever het onderzoek is gevorderd dat door de Kamer is gevraagd naar de wettelijke privacygrenzen die er in dit kader bestaan. Het kabinetsstandpunt over de voorwaardelijke invrijheidstelling zal volgens de minister pas door het volgende kabinet worden bepaald, maar volgens de heer Nicolaï heeft de Kamer al drie keer besloten dat er een voorwaardelijke invrijheidstelling komt in de door haar gewenste vorm. Graag krijgt hij de bevestiging dat het nog slechts een kwestie is van zo snel mogelijk zo goed mogelijk invoeren. Voorts wenst hij nog een mondelinge of schriftelijke mededeling over de aanzienlijke verlenging van de proeftijd bij TBS waarom destijds in de motie-Kalsbeek/Nicolaï is gevraagd. Hij heeft de indruk dat de minister van Justitie dacht dat in de motie werd bedoeld op een standaardtermijn van tien of vijftien jaar, terwijl de indieners die termijn noemden als mogelijkheid, omdat bepaalde ziektebeelden na zo'n tijd nog kunnen opvlammen. De minister wil kennelijk vaste termijnen van zes jaar.

De heer Nicolaï vraagt waarom de minister van BZK geen termijn heeft genoemd voor het concernbreed invoeren van de elektronische aangifte. De Kamer heeft het kabinet bij motie gevraagd in te voeren dat de follow-up van een aangifte binnen zes weken wordt gemeld aan betrokkene. Daarvoor is geen onderzoek meer nodig. Telkens als de Kamer iets van de politie vraagt, wordt gezegd dat dit alleen kan als er dan iets anders niet wordt gedaan. Observatie van de politie de laatste vier jaar heeft evenwel geleerd dat er zeer veel efficiencywinst te boeken is. Als het goed wordt georganiseerd, aangiftes niet meer kwijtraken, het ene korps weet wat het andere doet en de gegevens zodanig zijn genoteerd dat ze onmiddellijk kunnen worden teruggevonden, is er geen sprake van meer werk voor de politie, maar van minder. Het is dus geen kwestie van alleen maar gebrek aan menskracht. De aangifteproblematiek is al enkele jaren geleden door de VVD-fractie en andere fracties aangekaart. De minister heeft een paar keer gezegd dat hij het te druk had om er iets aan te doen. Vandaar dat uiteindelijk de PvdA en VVD-fractie samen een plan hebben voorgelegd. De heer Nicolaï is dan ook ontevreden over de urgentie die de minister van BZK heeft betracht bij het aanpakken van dit probleem. Naar aanleiding van de opmerking over klachten van mensen die een aangifte met opsporingskans hebben gedaan, maar er niets meer over hebben gehoord, heeft de minister gezegd dat zaken vaak gecompliceerder zijn

dan het lijkt. Dat is veel te laconiek. Het maakt immers niet uit, want de aangevers hebben er niets over gehoord.

Mevrouw **Scheltema-de Nie** (D66) noemt als concreet resultaat van dit overleg dat de minister van Justitie overleg gaat plegen met de Raad voor de rechtspraak over rechter-plaatsvervangers en dat hij het WODC zal vragen eerder met een onderzoeksresultaat te komen.

Dat het maximaal haalbare inzet is, is mevrouw Scheltema met de bewindslieden eens, maar zij is het ook eens met de heer Nicolai dat er winst te behalen is in de sfeer van efficiency. Zij vreest met hem dat de politie, erkennend dat er veel beter gewerkt kan worden op het terrein van de aangiftes, nu een zeer lang onderzoek gaat uitvoeren naar de verbeteringsmethoden. De politie is daar nogal sterk in. Mevrouw Scheltema verzoekt de minister van BZK de politie tot snelheid te manen, opdat de aangiftes snel krachtadiger kunnen worden aangepakt en het elektronisch aangiftevolgsysteem kan worden ingevoerd. Op welke termijn kan een voortgangsrapportage over de elektronische aangifte worden verwacht?

Naar aanleiding van de brief van heden vraagt mevrouw Scheltema de minister van Justitie of hij haar kan verzekeren dat alle 770 000 zaken voordat zij werden geseponneerd, zijn getoetst aan de hand van criteria van het OM. Kan de minister verzekeren dat de beoordeling niet aan de politie is overgelaten? Kan hij ook aangeven op welke wijze die toetsing is geschied?

De heer **Van de Camp** (CDA) krijgt uit het overleg de indruk dat het niet ontbreekt aan inspanningen, maar wel aan zichtbare resultaten en dat dit verband houdt met het traject, de psychologie van het veiligheidsbeleid en de factor tijd. Dat alles geïmplementeerd moet worden en dat er als het ware een verandering tussen de oren nodig is, mag niet betekenen dat men voortdurend achter de maatschappelijke ontwikkelingen blijft aanlopen. Zijns inziens zijn beide bewindslieden daar iets te gemakkelijk in.

De heer Van de Camp blijft het betreuren dat de motie-Van Oven (stuk nr. 5) eerst nu steekproefsgewijs wordt uitgevoerd. Hij wenst de toezegging van de minister van Justitie dat in het vervolg de stille sepots zullen worden geregistreerd. Dat moet in deze tijd van automatisering eenvoudig te doen zijn.

De heer Van de Camp heeft er goede nota van genomen dat het kabinet de resultaatsverplichting op zich neemt om in 2006 de 80 000 zaken die jaarlijks blijven liggen, weggewerkt te hebben, ook als het aantal aangiftes toeneemt.

Ook hij heeft de indruk dat de Raad voor de rechtspraak overtuigd is van de urgentie van de inzet van rechter-plaatsvervangers. Het vinden ervan zal wel problemen opleveren. Dat geldt zeker voor het vinden van fulltime rechters die liefst twee grote juridische domeinen kunnen bestrijken. Het pleidooi van de heer Dittrich voor 1000 rechters extra, zonder dat hij daarbij extra middelen en mogelijkheden aangeeft, is dan ook veel te gemakkelijk. De heer Van de Camp neemt er derhalve afstand van. Hij heeft er goede nota van genomen dat de minister van BZK een resultaatsverplichting op zich heeft genomen om ervoor te zorgen dat binnen afzienbare tijd – en dat kan best pas over twee jaar zijn – iedereen die aangifte doet bericht krijgt over wat er mee is gebeurd.

Ongetwijfeld is het waar dat het politieapparaat met 11% is uitgebreid, maar de burger ziet die extra mensen niet op straat. Terecht heeft de minister een overzicht toegezegd van de meest recente ontwikkelingen in functiedifferentiatie, arbeidstoedeling en zichtbaarheid. Tijdens zijn stages bij de politie hoort de heer Van de Camp bij voortdurend klachten over de middenlaag van het management die voortdurend andere opdrachten geeft en andere prioriteiten stelt. Ook bij de politie wordt men er overi-

gens mee geconfronteerd dat beleidsmakers hoger worden ingeschaald dan de uitvoerders van het beleid.

Bij de herdenking van Meindert Tjoelker heeft minister-president Kok in september 1998 gezegd dat de mogelijkheden voor anonieme aangifte moesten worden verruimd. En nu presenteert de minister van BZK het als een wapenfeit dat er crimestoppers zijn. De heer Van de Camp sluit overigens niet uit dat het ministerie van Justitie in dezen dwarsgelegen heeft. Tot slot sluit hij zich aan bij de vraag wanneer het wetsvoorstel voorwaardelijke invrijheidstelling komt.

De **minister van Justitie** verheugt het dat verschillende sprekers zich ervan bewust zijn dat er een gigantische operatie gaande is, dat het niet gering is wat er in de nota Criminaliteitsbeheersing staat en dat daadwerkelijk een begin is gemaakt met de uitvoering in 2002.

Hij is het ermee eens dat het onbevredigend is dat er gemiddeld per jaar 80 000 zaken met een daderindicatie blijven liggen. Hij zou dit probleem liever vandaag dan over vier jaar oplossen, maar praktische, organisatorische en financiële problemen maken dat niet mogelijk.

De minister is ook van oordeel dat het onderscheid tussen de registratie van de 770 000 gevallen en de 80 000 gevallen moet blijven bestaan.

Vanaf 1 januari 2002 zal steekproefsgewijs worden nagegaan of het niveau ongeveer gelijk blijft. Indien de nodige financiële middelen bij het regeerakkoord beschikbaar worden gesteld, zullen naar verwachting steeds meer zaken uit die categorie van 80 000 worden opgelost. In theorie is het echter ook mogelijk dat er nog meer zaken met een daderindicatie blijven liggen. Als gevolg van de nota is in vrijwel alle verkiezingsprogramma's tenminste 1,5 mld uitgetrokken voor de veiligheid, een bedrag dat frap-pant dicht in de buurt komt van het bedrag dat is genoemd in de nota. De afgelopen twee, drie jaar zijn politie en OM bezig met het opzetten van een proces van casescreening, dat wil zeggen dat kritisch wordt gekeken naar de haalbaarheid van vervolging. De minister streeft naar verdere standaardisatie daarvan, zodat er landelijk rapportages kunnen worden uitgebracht. Desgevraagd zegt hij een overzicht toe van de regio's waar casescreening reeds wordt toegepast. Er zijn steeds meer afspraken tussen openbaar ministerie en politie om de regie van het OM vast te leggen en ervoor te zorgen dat het daadwerkelijk inzicht krijgt in wat de politie doet.

De Kamer heeft al eens een overzicht ontvangen van het aantal rechters dat tot 2010 nodig is. Daarbij is uitgegaan van een opleidingscapaciteit van tussen de 5 en 7%. Daarnaast is het mogelijk rechter-plaatsvervangers te benoemen. De minister herhaalt dat hij denkt dat de Raad voor de rechtspraak zich ervoor inzet en dat hij naar de stand van zaken zal vragen en de Kamer daarover zal berichten, al vindt hij dat een minister de instantie waaraan hij iets heeft gevraagd niet te vaak naar de stand van zaken moet vragen. In het gesprek met de Raad voor de rechtspraak zal de bewindsman de interessante suggestie van VNO-NCW aan de orde stellen.

Aan het begin van deze kabinetsperiode heeft de minister verklaard voorstander te zijn van de VI-regeling. Die gedachte moest worden uitgewerkt. Inmiddels is beslist dat er een wetsvoorstel moet komen. Dat kan evenwel niet eerder worden ingediend dan nadat het nieuwe kabinet is gevormd, omdat uitvoering van de wet enorm veel geld zal gaan kosten. De bewindsman gaat ervan uit dat het wetsvoorstel vlak voor het zomerreces zal kunnen worden ingediend. Desgevraagd verklaart hij dat het plan van invoering van voorwaardelijke invrijheidstelling, waarom in de motie op stuk nr. 12 wordt gevraagd, niet nog voor de kabinetsformatie kan worden voorgelegd, omdat die uitvoering zeer ingewikkeld is.

Een werkgroep onderzoekt welke knelpunten er op privacygebied zijn bij het doorleveren van informatie van de ene aan de andere instantie. De werkgroep zal ook oplossingen daarvoor aandragen. De minister heeft de

indruk dat men veelal denkt dat informatieverstrekking niet kan, terwijl dat volgens de wetgeving wel mogelijk is.

Op 27 februari jl. heeft hij een wetsvoorstel bij de Tweede Kamer ingediend als uitvloeisel van de motie-Kalsbeek/Nicolaï. Zijns inziens zal in het kader van het wetsvoorstel moeten worden gesproken over de meest gewenste verlenging van de proeftijd bij TBS.

De **minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties** zal in eigen kring bespreken of men behoefte heeft aan nadere afspraken van het OM met de politie. De kwestie van de regie waaraan de politie zich moet kunnen accommoderen, vormt duidelijk een probleem dat oplossing behoeft. De regie moet in de praktijk intensiever worden beleefd dan nu het geval is. Dat geldt ook voor de follow-up die eraan wordt gegeven. De Nederlandse politie moet ondanks haar organisatievorm als één concern kunnen reageren op de regie.

De minister wijst erop dat hij niet voor niets heeft gesproken over een paradigmaverandering. Het huidige kabinet heeft een heldere breuk gemaakt met de traditie dat de minister van Binnenlandse Zaken niets kan doen aan het decentrale politiebesteding en bijvoorbeeld niet kan zeggen hoeveel agenten er zijn. Het ware hem liever geweest als dat eerder was gebeurd. Over die breuk is uitvoerig gesproken met de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en met het politieveld. De minister van Binnenlandse Zaken heeft natuurlijk nu een andere opstelling tegenover het politieveld dan men gewend was. Het is de bedoeling, op deze wijze het totale presteren van de politie te verbeteren, iets waarmee de politie het hartgrondig eens is.

De bewindsman heeft het gevoel dat de heer Nicolaï te ver van de praktijk afstaat als hij zegt dat de politie er van alles bij kan doen, omdat zij wel wat efficiënter kan werken. De afgelopen jaren is de operatie Verbetering efficiency politie uitgevoerd. Daarover is ook met de vaste commissie gesproken. Het gaat niet aan om na een dergelijke operatie te zeggen, dat de mensen die nu op het politiebureau zitten zoveel tijd over hebben dat zij nog wel honderdduizenden voortgangsberichten kunnen versturen. De belasting van de politiemensen is hoog. Er zullen dus prioriteiten moeten worden gesteld. In de eerste plaats moet de politie boeven vangen, de openbare orde bewaken en present zijn op straat. Uiteraard moet men toegroeien naar een situatie waarin men ook bijvoorbeeld voortgangsberichten en afloopberichten verstuurt, maar op dit moment kan niet alles tegelijkertijd gebeuren. Natuurlijk moet voortdurend worden gewerkt aan efficiencyverbetering bij de politie en natuurlijk moet het aangiftetraject heel goed worden georganiseerd, zodat het tot winst kan leiden in de justitiële keten, maar met de opmerking dat het normaal is dat aan de mensen die aangifte hebben gedaan voortgangsberichten worden gestuurd en dat de politiemensen dat er maar bij moeten doen, omdat zij toch wel wat efficiënter kunnen werken, doet de heer Nicolaï geen recht aan de inspanningen die door de politie dagelijks in dit land worden gedaan.

De heer **Nicolaï** (VVD) vindt dat hij wel degelijk mag zeggen dat de politie inefficiënt is en dat daar dingen verbeterd kunnen worden. Zijn fractie heeft een aantal concrete voorstellen gedaan en hij heeft voorbeelden genoemd van dingen die verkeerd lopen. Het gaat dan niet om de eis aan de politie om extra werk te doen, maar om de eis het werk beter te doen, zodat er meer tijd is om boeven te vangen.

De **minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties** zegt dat de heer Nicolaï het hem niet kwalijk moet nemen als hij hem weerspreekt, omdat hij dagelijks met deze problemen bezig is.

De minister meent dat de heer Van de Camp een waar woord heeft gesproken toen hij zei dat het niet ontbreekt aan inspanningen, maar wel

aan zichtbare resultaten. Tegen de zomer zullen er 4000 extra agenten zijn, terwijl er bij de kabinetsformatie 3400 waren afgesproken. Met de vaste commissie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is gesproken over de doorstart die is gemaakt. De opleidingscapaciteit wordt maximaal benut. Dat betekent ook dat men in de korpsen maximaal belast is met het begeleiden van de instromende agenten. In Flevoland bijvoorbeeld heeft bijna iedere agent een agent in opleiding naast zich. De opleidingen duren enkele jaren en zijn veelal duaal. Door de bank genomen zijn de vacatures bij de politiekorpsen verdwenen. In hun brief aan de lijsttrekkers geven de korpsbeheerders aan dat de stappen die zijn gezet goed helpen, maar dat daarmee wel voortgegaan moet worden. De bewindsman onderschrijft de opmerking van zijn collega van Justitie dat als de nota Criminaliteitsbeheersing één verdienste heeft, dat wel is dat in alle verkiezingsprogramma's de voorwaarden zijn neergelegd om die doorstart te maken. Dat commitment is nodig. De minister vindt het daarom niet zo erg, dat mensen zeggen dat zij die extra agenten nog niet zien. Als wordt uitgelegd wat er nu gebeurt, heeft men daarvoor begrip.

Op allerlei gebieden zijn er door het kabinet dingen gedaan waarvan nu niets zichtbaar is, zoals de grote investeringen in de communicatiesystemen en de vernieuwing van het politieonderwijs. Degenen die het beleid moeten beoordelen en eventueel moeten voortzetten, doen er naar 's ministers smaak verstandig aan hun licht niet onder de korenmaat te laten schijnen, maar te wijzen op de dingen waarmee zij bezig zijn zonder dat die bij wijze van spreken gisteren al effect hebben gehad. Zeker als het gaat om een sector die de komende tijd alle steun nodig heeft om gemotiveerd een enorme opgave uit te voeren, moet niet alleen aandacht worden besteed aan datgene wat fout is, maar ook aan de enorme inspanningen die men zich getroost ter verbetering.

De voorzitter van de vaste commissie voor Justitie,
Swildens-Rozendaal

De voorzitter van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties,
De Cloe

De wnd. griffier van de vaste commissie voor Justitie,
Beuker